

Yleissopimus kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja ehkäisemiseksi

Yleissopimus kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja ehkäisemiseksi

Hyväksytty UNESCO:n yleiskokouksen 16. istunnossa Pariisissa 14.11.1970

Suomen hallituksen ratifioima 14.6.1999

Julkaistu Suomen sädöskokoelman sopimussarjan numerossa 92/99

Unidroit'n yleissopimus varastetuista tai laittomasti maasta viedyistä kulttuuriesineistä

Tehty Roomassa 24.6.1995

Suomen hallituksen ratifioima 14.6.1999

Julkaistu Suomen sädöskokoelman sopimussarjan numerossa 94/99

Yleissopimus kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja ehkäisemiseksi

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous, joka kokoontui Pariisissa 12 päivästä lokakuuta 14 päivään marraskuuta kuudenteentoista istuntoonsa palauttaen mieleen niiden säännösten tärkeyden, jotka sisältyvät yleiskokouksen neljännessätoista istunnossa hyväksytyyn kansainvälisen kulttuuriyhteistyön julistukseen, ottaen huomioon, että kansojen välinen kulttuuriomaisuuden vaihto tieteen, kulttuurin ja kasvatuksen tarkoituksiin lisää ihmiskunnan sivistyksen tuntemusta, rikastuttaa kaikkien kansojen kulttuurielämää ja herättää keskinäistä kunnioitusta ja arvontoa kansakuntien välillä, ottaen huomioon, että kulttuuriomaisuus on yksi sivistyksen ja kansallisen kulttuurin perustekijä, ja että sen todellinen arvo on ymmärrettävissä vain sellaisessa yhteydessä, jossa sen alkuperästä, historiasta ja perinteellisestä ympäristöstä tiedetään mahdollisimman paljon, ottaen huomioon, että jokaisen valtion velvollisuus on suojella alueellaan olevaa kulttuuriomaisuutta varkauksilta, luvattomilta kaivauksilta ja luvattomalta vienniltä, ottaen huomioon, että näiden vaarojen torjumiseksi jokaisen valtion on välttämätöntä lisääntyvässä määrin tiedostaa moraaliset velvoitteensa kunnioittaakseen sekä omaa että kaikkien kansakuntien kulttuuriperintöä, ottaen huomioon, että kulttuurilaitoksena museoiden, kirjastojen ja arkistojen pitäisi varmistaa, että niiden kokoelmia kootaan yleismaailmallisesti tunnustettujen moraalisien periaatteiden mukaisesti, ottaen huomioon, että kulttuuriomaisuuden luvaton tuonti, vienti ja omistusoikeuden siirto estävät sitä kansakuntien välistä yhteisymmärrystä, jonka edistäminen kuuluu Unescon tehtäviin suosittelemalla asianomaisille valtioille tätä tarkoitusta varten kansainvälisiä sopimuksia, ottaen huomioon, että kulttuuriperinnön suojeleminen voi olla tehokasta vain jos se järjestetään sekä kansallisesti että kansainvälisesti ja läheisessä yhteistyössä valtioiden kesken, ottaen huomioon, että Unescon yleiskokous vuonna 1964 hyväksyi suosituksen tätä varten, perehdyttyään istunnon esityslistan asiakohtana 19 olevaan kysymykseen uusista ehdotuksista kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämis- ja ehkäisemiseksi, päätettyään viidennessätoista istunnossaan, että tästä kysymyksestä olisi aiheellista tehdä kansainvälinen yleissopimus, hyväksyy tämän yleissopimuksen marraskuun neljäntenätoista päivänä vuonna 1970.

1 artikla

Tässä yleissopimuksessa sanalla "kulttuuriomaisuus" tarkoitetaan omaisuutta, jonka kukin valtio on uskonnollisista tai ei-uskonnollisista syistä erityisesti määritellyt tärkeäksi arkeologian, esihistorian, historian, kirjallisuuden, taiteen tai tieteen kannalta, ja joka kuuluu seuraaviin ryhmiin:

a. harvinaiset eläin-, kasvi-, mineraali- ja anatomiset kokoelmat ja näytteet sekä paleontologisesti mielenkiintoiset esineet,

- b. historiaan liittyvä omaisuus, mukaan luettuna tieteen ja tekniikan historia sekä sota- ja sosiaalishistoria, kansallisten johtajien, ajattelijoiden, tiedemiesten ja taiteilijoiden elämään sekä kansallisesti tärkeisiin tapahtumiin liittyvä omaisuus,
- c. arkeologisten kaivausten (luvallisten ja luvattomien) ja arkeologisten löytöjen tulokset,
- d. taiteellisten tai historiallisten muistomerkkien tai kiinteiden muinaisjäännösten osat,
- e. yli sata vuotta vanhat muinaisesineet, kuten piirtokirjoitukset, rahat ja sinettileimasimet,
- f. kansatieteellisesti mielenkiintoiset esineet,
- g. taide-esineistö kuten
- i) kokonaan käsin tehdyt kuvat, maalaukset ja piirustukset pohjasta ja materiaalista riippumatta (teollisesti muotoiltuja ja valmistettuja mutta käsin koristeltuja esineitä lukuun ottamatta),
- ii) alkuperäiset kuvapatsaat ja veistokset materiaalista riippumatta,
- iii) alkuperäiset gravyyrit, painokuvat ja kivipiirroksot,
- iv) alkuperäiset assemblaasit ja montaaosit materiaalista riippumatta;
- h. yksittäiset tai kokoelmiin kuuluvat harvinaiset käsikirjoitukset ja inkunaabelit, vanhat kirjat, asiakirjat ja erityisen mielenkiintoiset julkaisut (historialliselta, taiteelliselta, tieteelliseltä, kirjalliselta jne. kannalta),
- i. yksittäiset tai kokoelmiin kuuluvat posti-, leima- ja muut sen kaltaiset merkit,
- j. arkistot, mukaan luettuina äänite-, valokuva- ja elokuva-arkistot,
- k. yli sata vuotta vanhat huonekalut ja vanhat soittimet.

2 artikla

1. Sopimusvaltiot tunnustavat, että kulttuuriomaisuuden luvaton tuonti, vienti ja omistusoikeuden siirto ovat tärkeimpiä syitä kulttuuriperinnön köyhtymiseen tämän omaisuuden alkuperämaissa, ja että kansainvälinen yhteistyö on tehokkaimpia keinoja suojella kunkin maan kulttuuriomaisuutta niistä aiheutuvia vaaroja vastaan.
2. Tässä tarkoituksessa sopimusvaltiot ryhtyvät vastustamaan näitä toimia käytettävissään olevin keinoin, ja erityisesti poistamaan niiden syyt, lopettamalla nykyiset menettelytavat ja auttamalla tekemään tarpeelliset korjaukset.

3 artikla

Kulttuuriomaisuuden tuonti, vienti tai omistusoikeuden siirto vastoin sopimusvaltioiden tämän yleissopimuksen perusteella hyväksymiä määräyksiä on luvatonta.

4 artikla

Sopimusvaltiot tunnustavat, että seuraavin ryhmiin kuuluva omaisuus muodostaa yleissopimuksen tarkoittamassa mielessä osan kunkin valtion kulttuuriperinnöstä:

- a. kyseisen valtion kansalaisten yksilöllisesti tai kollektiivisesti luoma kulttuuriomaisuus sekä kyseiselle valtiolle tärkeä, sen alueella asuvien ulkomaalaisten tai kansalaisuutta vailla olevien henkilöiden sen alueella luoma kulttuuriomaisuus,
- b. kunkin valtion alueelta löydetty kulttuuriomaisuus,
- c. arkeologisilla, kansatieteellisillä tai luonnontieteellisillä tutkimusmatkoilla tämän omaisuuden alkuperämaan toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella hankittu kulttuuriomaisuus,
- d. vapaaehtoisesti vaihdettu kulttuuriomaisuus,
- e. lahjoituksena saatu tai kulttuuriomaisuuden alkuperämaan toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella laillisesti ostettu kulttuuriomaisuus.

5 artikla

Varmistaakseen kulttuuriomaisuuden suojelemisen luvatonta tuontia, vientiä ja omistusoikeuden siirtoa vastaan sopimusvaltiot ottavat kullekin maalle sopivalla tavalla tehtäväkseen perustaa, ellei niitä jo ole, omalle alueelleen kulttuuriperinnön suojelemiseksi yhden tai useampia kansallisia

laitoksia, joissa on riittävä määrä henkilökuntaa hoitamaan tehokkaasti seuraavia tehtäviä:

- a. edesauttamaan laki- ja säännösehdotusten laatimista kulttuuriperinnön suojelun turvaamiseksi sekä erityisesti tärkeän kulttuuriomaisuuden luvattoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron ehkäisemiseksi,

- b. laatimaan ja ylläpitämään ajan tasalla suojeltavan omaisuuden kansallisen inventoinnin perusteella luetteloa sellaisesta julkisesta ja yksityisestä kulttuuriomaisuudesta, jonka vienti köyhdyttäisi huomattavasti kansallista kulttuuriperintöä,
- c. edistämään tai perustamaan sellaisia tieteellisiä ja teknillisiä laitoksia (museoita, kirjastoja, arkistoja, laboratorioita, työpajoja jne.), joita tarvitaan kulttuuriomaisuuden säilyttämisen ja tunnetuksi tekemisen turvaamiseksi,
- d. järjestämään arkeologisten kaivausten valvontaa, varmistamaan tietyn kulttuuriomaisuuden säilyminen "in situ" ja suojelemaan tiettyjä alueita, jotka on varattu tulevaisuudessa tapahtuvaa arkeologista tutkimusta varten,
- e. laatimaan tässä yleissopimuksessa esille tuotujen eettisten periaatteiden mukaisia säännöksiä asianosaisten henkilöiden (kokoelmien hoitajien, kerääjien, antiikkikauppiaiden jne.) käyttöön ja ryhtymään valvomaan näiden sääntöjen noudattamista,
- f. ryhtymään kasvatuksellisiin toimiin kunnioituksen herättämiseksi ja edistämiseksi kaikkien valtioiden kulttuuriperintöä kohtaan, ja tekemään tämän yleissopimuksen määräyksiä tunnetuiksi,
- g. valvomaan, että kaikki kulttuuriomaisuuden katoamistapaukset julkistetaan sopivalla tavalla.

6 artikla

Sopimusvaltiot ryhtyvät

- a. käyttämään tarkoituksenmukaista todistusta, jolla vientimaa määrittelee, että kyseisen kulttuuriomaisuuden vienti on luvanvaraista. Todistuksen on oltava kaikkien säännösten mukaan maasta vietävien kulttuuriesineiden mukana,
- b. kieltämään kulttuuriomaisuuden viennin alueeltaan ellei mukana ole yllä mainittua vientitodistusta,
- c. julkistamaan mainitun kiellon tarkoituksenmukaisella tavalla, erityisesti kulttuuriesineitä todennäköisesti vievien tai tuovien henkilöiden keskuudessa.

7 artikla

Sopimusvaltiot ryhtyvät

- a. tarpeellisiin toimenpiteisiin kunkin valtion lainsäädännön mukaisesti estääkseen alueellaan sijaitsevia museoita ja niihin verrattavia laitoksia hankkimasta jonkin toisen sopimusvaltion alueelta peräisin olevaa kulttuuriomaisuutta, joka on viety laittomasti maasta tämän yleissopimuksen tultua voimaan asianomaisissa maissa. Silloin kun se on mahdollista, ne ilmoittavat yleissopimukseen liittyneelle alkuperämaalle, että tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen sen alueelta laittomasti vietyä kulttuuriomaisuutta on tarjottu kaupaksi,
- b. i) kieltämään toisen sopimusvaltion museosta tai uskonnollisesta tai ei-uskonnollisesta julkisesta muistomerkistä tai vastaavasta laitoksesta varastetun kulttuuriomaisuuden maahantuonnin tämän sopimuksen tultua voimaan asianomaisissa valtioissa edellyttäen, että tällainen omaisuus todistettavasti kuuluu tuolle laitokselle,
- ii) sopimukseen liittyneen kulttuuriomaisuuden alkuperämaan pyynnöstä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin kaiken sellaisen kulttuuriomaisuuden löytämiseksi ja palauttamiseksi, joka on tuotu maahan tämän yleissopimuksen tultua voimaan molemmissa sopimusvaltioissa, kuitenkin sillä varauksella, että pyynnön esittänyt valtio maksaa kohtuullisen korvauksen hyvässä uskossa toimineelle ostajalle tai henkilölle, jolla on omistusoikeus tähän omaisuuteen. Etsimis- ja palautuspyynnöt on tehtävä diplomaattiteitse. Pynnön esittäneen valtion tulee omalla kustannuksellaan hankkia sen esittämän etsimis- ja palautuspyynnön perustelemiseksi tarvittavat asiapaperit ja muut todisteet. Sopimusvaltioiden ei tule periä tulli- eikä muita kustannuksia tämän artiklan mukaisesti palautettavasta kulttuuriomaisuudesta. Pyytäjänä esiintyneen valtion on vastattava kaikista kulttuuriomaisuuden palauttamisesta ja luovuttamisesta aiheutuvista kustannuksista.

8 artikla

Sopimusvaltiot sitoutuvat määräämään rangaistuksia tai hallinnollisia seuraamuksia jokaiselle, joka on vastuussa 6 artiklan b kohdassa ja 7 artiklan b kohdassa mainittujen kieltojen rikkomisesta.

9 artikla

Jokainen sopimusvaltio, jonka kulttuuriperintö on joutunut vaaranalaiseksi arkeologisen tai kansatieteellisen aineiston ryöstön vuoksi, voi vedota muihin valtioihin, joita asia koskee. Näissä olosuhteissa sopimusvaltiot ryhtyvät yhteiseen kansainväliseen toimintaan päättääkseen ja toteuttaakseen konkreettiset toimenpiteet, mukaan lukien määrätyn aineiston viennin, tuonnin ja kansainvälisen kaupan valvonnan. Ennen tällaisen sopimuksen tekemistä jokaisen asianomaisen valtion on ryhdyttävä mahdollisimman laajoihin väliaikaisiin toimenpiteisiin estääkseen korvaamattomat vahingot pyynnön esittäneen valtion kulttuuriperinnölle.

10 artikla

Sopimusvaltiot ryhtyvät

- a. rajoittamaan kasvatuksen, tiedotuksen ja valvonnan avulla mistä tahansa sopimusvaltiosta laittomasti viedyn kulttuuriomaisuuden liikkumista sekä velvoittamaan kullekin maalle sopivalla tavalla rangaistusten tai hallinnollisten seuraamusten uhalla antiikkikauppiaita pitämään luetteloa, josta käy ilmi jokaisen kulttuuriesineen alkuperä, välittäjän nimet ja osoitteet, jokaisen myydyn esineen kuvaus ja hinta, ja ilmoittamaan kulttuuriesineen ostajalle esinettä mahdollisesti koskevasta vientikiellosta,
- b. kasvatuksellisin keinoin luomaan ja muokkaamaan yleistä mielipidettä niin, että kulttuuriomaisuuden arvo ja varkauksista, luvattomista kaivauksista sekä luvattomasta viennistä kulttuuriperinnölle aiheutuva uhka ymmärrettäisiin.

11 artikla

Vieraan vallan miehityksestä suoraan tai välillisesti aiheutuvan pakkotilanteen aikana tapahtuva kulttuuriomaisuuden vienti ja omistusoikeuden siirto katsotaan luvattomaksi.

12 artikla

Sopimusvaltioiden on kunnioitettava kulttuuriperintöä niillä alueilla, joiden kansainvälisistä suhteista ne ovat vastuussa, ja niiden on ryhdyttävä kaikkiin sopiviksi katsomiinsa toimenpiteisiin kulttuuriomaisuuden laittoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämiseksi ja estämiseksi tällaisilla alueilla.

13 artikla

Sopimusvaltiot ryhtyvät lisäksi lainsäädäntönsä puitteissa

- a. estämään kaikin sopivin keinoin kulttuuriomaisuuden omistusoikeuden siirrot, jotka saattavat edistää tällaisen omaisuuden luvattonta tuontia tai vientiä,
- b. varmistamaan, että niiden asianomaiset laitokset yhteistyössä edistävät luvattomasti maastaviedyn kulttuuriomaisuuden palauttamista mahdollisimman pian oikealle omistajalleen,
- c. sallimaan toimenpiteet, joihin oikeat omistajat tai heidän edustajansa ryhtyvät kadonneen tai varastetun kulttuuriomaisuuden löytämiseksi,
- d. tunnustamaan jokaisen sopimusvaltion kiistattomaksi oikeudeksi luokitella ja julistaa tietty kulttuuriomaisuus luovuttamattomaksi, jota siksi ipso facto ei saisi viedä maasta, ja auttamaan asianosaista valtiota sellaisen omaisuuden takaisin saamisessa silloin kun omaisuus on viety maasta.

14 artikla

Estääkseen luvattoman viennin ja täyttääkseen tämän yleissopimuksen täytäntöönpanon mukanaan tuomat velvoitteet jokaisen sopimusvaltion tulisi mahdollisuuksiensa mukaan varata riittävät varat valtion kulttuuriperinnön suojelemisesta vastuussa oleville kansallisille laitoksille ja tarvittaessa perustaa rahasto tätä tarkoitusta varten.

15 artikla

Mikään tässä yleissopimuksessa ei estä sopimusvaltioita tekemästä keskinäisiä erityissopimuksia tai jatkamasta aikaisemmin tehtyjen sopimusten soveltamista kun kyseessä on ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa asianomaisissa maissa alkuperämaastaan mistä syystä tahansa viedyn kulttuuriomaisuuden palauttaminen.

16 artikla

Sopimusvaltioiden tulee määräaikaisissa raporteissaan, jotka jätetään Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokoukselle sen määrääminä aikoina ja sen määräämällä tavalla, tiedottaa hyväksymistään

lainsäädännöllisistä, hallinnollisista ja muista toimenpiteistä, joihin ne ovat ryhtyneet tämän yleissopimuksen soveltamiseksi sekä antaa selostus tältä alalta saamastaan kokemuksesta.

17 artikla

1. Sopimusvaltiot voivat pyytää Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestöltä sellaista teknistä apua, joka koskee erityisesti
 - a. tiedonvälitystä ja kasvatusta,
 - b. neuvontaa ja asiantuntija-apua,
 - c. yhteensovittamista ja välitysapua.
2. Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestö voi omasta aloitteestaan tehdä ja julkaista tutkimuksia asioista, jotka koskevat kulttuuriomaisuuden luvaton liikumista.
3. Tässä tarkoituksessa Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestö voi myös pyytää mitä tahansa asiaankuuluvaa hallituksista riippumatonta järjestöä yhteistyöhön.
4. Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestö voi omasta aloitteestaan tehdä sopimusvaltioille ehdotuksia tämän sopimuksen toteuttamiseksi.
5. Vähintään kahden tämän sopimuksen toteuttamisesta eri mieltä olevan sopimusvaltion pyynnöstä Unesco voi antaa välitysapuaan sovinnon aikaansaamiseksi niiden välille.

18 artikla

Tämä yleissopimus on laadittu englannin, ranskan, venäjän ja espanjan kielellä, kaikkien neljän tekstin ollessa yhtä todistusvoimaiset.

19 artikla

1. Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön jäsenvaltioiden on ratifioitava tai hyväksyttävä tämä yleissopimus valtiosääntönsä mukaisesti.
2. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan haltuun.

20 artikla

1. Tähän yleissopimukseen voivat liittyä kaikki valtiot, jotka eivät ole Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön jäseniä, ja joita järjestön hallintoneuvosto pyytää siihen liittymään.
2. Liittyminen tapahtuu tallettamalla liittymiskirja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan haltuun.

21 artikla

Tämä yleissopimus tulee voimaan kolme kuukautta sen päivän jälkeen, jona kolmas ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymisasiakirja on talletettu, mutta vain niiden valtioiden osalta, jotka ovat tallettaneet asianomaiset asiakirjansa tuona päivänä tai ennen sitä. Jokaisen muun valtion osalta tallettanut ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

22 artikla

Sopimusvaltiot tunnustavat, että yleissopimusta voidaan soveltaa ei yksinomaan niiden emämaissa vaan myös kaikilla sellaisilla alueilla, joiden kansainvälisistä suhteista ne ovat vastuussa. Ne ryhtyvät tarvittaessa neuvottelemaan näiden alueiden hallitusten tai muiden viranomaisten kanssa ratifioinnin, hyväksymisen tai liittymisen tapahtumahetkellä tai sitä ennen, pyrkimyksenä varmistaa soveltaminen näitä alueita koskevaksi, ja ilmoittamaan Yhdistyneiden Kansakuntien soveltamisalueet. Ilmoitus tulee voimaan kolme kuukautta sen vastaanottamisen jälkeen.

23 artikla

1. Kukin sopimusvaltio voi irtisanoa yleissopimuksen joko omalta osaltaan tai kaikkien sellaisten alueiden osalta, joiden kansainvälisistä suhteista se on vastuussa.
2. Irtisanomisesta on ilmoitettava kirjallisesti ja ilmoitus jätetään Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja

kulttuurijärjestön pääjohtajalle.

3. Irtisanoutuminen tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä kun irtisanomiskirja on otettu vastaan.

24 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan on ilmoitettava järjestön jäsenvaltioille ja niille 20 artiklassa mainituille valtioille, jotka eivät ole jäsenvaltioita sekä

Yhdistyneille Kansakunnille kaikkien 19 ja 20 artiklassa tarkoitettujen ratifiointi-, hyväksymis- ja liittymiskirjojen tallettamisesta, ja 22 ja 23 artikloissa tarkoitetuista ilmoituksista ja irtisanomisista.

25 artikla

1. Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokous voi muuttaa tätä yleissopimusta. Kukin muutos sitoo kuitenkin vain niitä valtioita, jotka tulevat muuttamista koskevan sopimuksen sopimuspuoliksi.

2. Jos yleiskokous hyväksyisi uuden yleissopimuksen, joka kokonaan tai osittain muuttaa tämän yleissopimuksen sisältöä, tätä yleissopimusta ei voi ratifioida, hyväksyä eikä siihen liittyä siitä päivästä lukien, jolloin uusi muutettu yleissopimus tulee voimaan, ellei uudessa yleissopimuksessa toisin määrätä.

26 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti tämä yleissopimus kirjataan Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristöön Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön pääjohtajan pyynnöstä. Tehty Pariisissa tänä marraskuun seitsemäntenätoista päivänä 1970 kahtena alkuperäiskappaleena, jotka ovat allekirjoittaneet yleiskokouksen kuudennentoista istunnon puheenjohtaja ja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön puheenjohtaja, ja jotka talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön arkistoon ja joiden oikeaksi todistetut jäljennökset luovutetaan kaikille 19 ja 20 artiklassa mainituille valtioille sekä Yhdistyneille Kansakunnille.

UNIDROIT'N YLEISSOPIMUS VARASTETUISTA TAI LAITTOASTI MAASTA VIEDYISTÄ KULTTUURIESINEISTÄ

Tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot, jotka kokoontuivat Roomaan Italian tasavallan hallituksen kutsusta 7 päivästä 24 päivään kesäkuuta 1995 diplomaattikonferenssiin hyväksymään Unidroit'n yleissopimusluonnoksen varastettujen tai laittomasti maasta vietyjen kulttuuriesineiden kansainvälisestä palauttamisesta, ovat vakuuttuneita kulttuuriperinnön suojelemisen ja kansojen välistä ymmärtämystä edistävien kulttuurivaihtojen sekä ihmiskunnan hyvinvoinnin ja sivilisaation edistämisen vuoksi tapahtuvan kulttuurin tunnetuksi tekemisen perustavaa laatua olevasta tärkeydestä, ovat syvästi huolestuneita kulttuuriesineiden laittomasta kaupasta ja sen jatkuvasti aiheuttamista korvaamattomista vahingoista itse kulttuuriesineille ja kansojen, heimojen, alkuperäiskansojen ja muiden yhteisöjen kulttuuriperinnölle samoin kuin kaikkien kansojen perinnölle, jota tapahtuu erityisesti ryöstämällä arkeologisia paikkoja, mistä aiheutuu korvaamattoman arkeologisen, historiallisen ja tieteellisen tiedon menetyksiä, ovat päättäneet osaltaan edistää tehokkaasti taistelua kulttuuriesineiden laittonta kauppaa vastaan ottamalla tärkeän askeleen asettamalla yleiset oikeudelliset vähimmäissäännöt kulttuuriesineiden palauttamisesta sopimusvaltioiden välillä, minkä tarkoituksena on kulttuuriperinnön varjeleminen ja suojeleminen kaikkien hyväksi, korostavat, että tämän yleissopimuksen pyrkimyksenä on helpottaa kulttuuriesineiden palauttamista, ja että hyvitysten antaminen, kuten vahingonkorvaus, joka tarvitaan joissakin valtioissa palauttamisen toteuttamiseksi, ei tarkoita sitä, että vastaavat hyvitykset tulisi omaksua myös muissa valtioissa, vahvistavat, että tämän yleissopimuksen määräysten hyväksyminen tulevaisuutta varten ei millään tavalla merkitse ennen yleissopimuksen voimaantuloa suoritettujen laittomien toimien hyväksymistä tai julistamista laillisiksi,

ovat tietoisia, että tämä yleissopimus ei itsessään ratkaise laittoman kaupan aiheuttamia ongelmia, mutta että se panee alulle prosessin, joka edistää kansainvälistä kulttuuriyhteistyötä ja tukee laillisen kaupan ja valtioidenvälisen kulttuurivaihtosopimusten asianmukaista roolia, myöntävät, että tämän yleissopimuksen täytäntöönpanemista tulisi täydentää muilla kulttuuriesineiden suojelemista koskevilla tehokkailla toimenpiteillä, kuten rekistereiden kehittämällä ja käyttämisellä, arkeologisten paikkojen fyysisellä suojelemisella ja teknisellä yhteistyöllä, tunnustavat useiden elinten kulttuuriesineiden suojelemista koskevan työn, erityisesti Unescon vuoden 1970 laitonta kauppaa koskevan yleissopimuksen ja yksityistä sektoria koskevien käyttäytymissäntöjen kehittämisen, ovat sopineet seuraavasta:

I luku

Soveltamisala ja määritelmät

1 artikla

Tämä yleissopimus koskee kansainvälisluonteisia vaatimuksia

- a. varastettujen kulttuuriesineiden palauttamista ja
- b. sellaisten kulttuuriesineiden palauttamista, jotka on viety sopimusvaltion alueelta pois vastoin sen kulttuuriesineiden vientiä sääntelevää lainsäädäntöä, jonka tarkoituksena on suojella sen kulttuuriperintöä (jäljempänä "laittomasti maasta viedyt kulttuuriesineet").

2 artikla

Tässä yleissopimuksessa kulttuuriesineillä tarkoitetaan esineitä, jotka ovat uskonnollisista tai sekulaarisista syistä arkeologisesti, esihistoriallisesti, historiallisesti, kirjallisesti, taiteellisesti tai tieteellisesti tärkeitä ja kuuluvat johonkin tämän yleissopimuksen liitteessä lueteltuun luokkaan.

II luku

Varastettujen kulttuuriesineiden palauttaminen

3 artikla

1. Varastetun kulttuuriesineen haltijan tulee palauttaa esine.
2. Tässä yleissopimuksessa kulttuuriesine, joka on kaivettu esille laittomasti tai kaivettu esille laillisesti mutta pidetty laittomasti hallussa, katsotaan varastetuksi, mikäli se vastaa sen valtion lakia, jossa kaivaminen suoritettiin.
3. Palautusvaatimus on esitettävä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vaatimuksen esittäjä sai tiedon kulttuuriesineen sijainnista ja haltijan henkilöllisyydestä, ja joka tapauksessa viidenkymmenen vuoden kuluessa varkaudesta.
4. Palautusvaatimusta, joka koskee kulttuuriesinettä, joka muodostaa olennaisen osan identifioidusta monumentista tai arkeologisesta paikasta tai kuuluu julkiseen kokoelmaan, ei koske kuitenkaan muut määräajat kuin kolmen vuoden määräaika siitä, kun vaatimuksen esittäjä sai tiedon kulttuuriesineen sijainnista ja haltijan henkilöllisyydestä.
5. Edellisen kappaleen määräyksistä huolimatta sopimusvaltio voi ilmoittaa, että vaatimusta koskee sen laissa säädetty 75 vuoden tai sitä pitempi määräaika. Tällainen määräaika koskee myös toisessa sopimusvaltiossa tehtyä palautusvaatimusta, joka koskee monumentista, arkeologisesta paikasta tai julkisesta kokoelmasta tällaisen ilmoituksen antaneessa valtiossa otettua kulttuuriesinettä.
6. Edellisessä kappaleessa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä allekirjoittamisen, ratifioinnin, hyväksymisen tai liittymisen yhteydessä.
7. Tässä yleissopimuksessa "julkinen kokoelma" muodostuu joukosta luetteloituja tai muutoin tunnistettavia esineitä, jotka omistaa:
 - a. sopimusvaltio,
 - b. sopimusvaltion alueellinen tai paikallinen viranomainen,

c. sopimusvaltion uskonnollinen laitos tai
d. laitos, joka on perustettu sopimusvaltiossa pääasiallisesti
kulttuurillista, sivistyksellistä tai tieteellistä tarkoitusta varten ja
jonka tunnustetaan tuossa valtiossa toimivan yleisen edun nimissä.

8. Tämän lisäksi palautusvaatimusta, joka koskee pyhää tai paikallisesti tärkeää kulttuuriesinettä, joka kuuluu sopimusvaltiossa olevalle heimo- tai alkuperäiskansayhteisölle tai jota nämä käyttävät osana yhteisön perinteistä tai rituaalista käyttöä, soveltuu sama määräaika kuin julkisia kokoelmia.

4 artikla

1. Varastetun kulttuuriesineen haltija, jolla on velvollisuus palauttaa esine, on oikeutettu saamaan palauttamishetkellä kohtuullisen korvauksen, mikäli haltija ei tiennyt eikä hänen olisi kohtuudella tullut tietää, että esine oli varastettu ja hän voi todistaa olleensa riittävän huolellinen hankkiessaan esineen.
2. Edellisessä kappaleessa tarkoitetun haltijan korvausoikeuden estämättä on ryhdyttävä kohtuullisiin toimenpiteisiin kulttuuriesineen haltijalle luovuttaneen henkilön saamiseksi maksamaan korvaus, milloin se on mahdollista sen valtion lainsäädännön mukaan, jossa vaatimus esitettiin.
3. Vaatimuksen esittäjän haltijalle maksama korvaus, silloin kuin sitä edellytetään, ei vaikuta vaatimuksen esittäjän oikeuteen saada summa takaisin joltakin muulta henkilöltä.
4. Päätettäessä, harjoittiko haltija riittävää huolellisuutta, on huomiota kiinnitettävä kaikkiin hankintaolosuhteisiin, mukaan luettuna osapuolten luonne, maksettu hinta, kääntykö haltija minkään kohtuudella saatavilla olleen varastettuja kulttuuriesineitä koskevan rekisterin puoleen, ja kaikki muut tiedot ja asiakirja-aineisto, jonka hän olisi voinut kohtuudella hankkia ja kääntykö hän saatavilla olleiden elinten puoleen tai ryhtyikö hän muihin toimenpiteisiin, joihin järkevä henkilö olisi niissä olosuhteissa ryhtynyt.
5. Haltija ei ole edullisemmassa asemassa kuin henkilö, jolta hän sai kulttuuriesineen perimällä tai muutoin vastikkeetta.

III luku

Laittomasti maasta vietyjen kulttuuriesineiden palauttaminen

5 artikla

1. Sopimusvaltio voi pyytää toisen sopimusvaltion tuomioistuinta tai muuta toimivaltaista viranomaista määräämään pyynnön esittäneen valtion alueelta laittomasti viedyn kulttuuriesineen palautettavaksi.
2. Laittomasti maasta viedyksi katsotaan kulttuuriesine, joka on viety pyynnön esittäneen valtion alueelta väliaikaisesti näyttelyä, tutkimusta, entistämistä tai muuta vastaavaa tarkoitusta varten luvalla, joka on myönnetty sen kulttuuriesineiden vientiä sääntelevän lainsäädännön, jonka tarkoituksena on suojella sen kulttuuriperintöä, nojalla, ja esinettä ei ole palautettu lupaehtojen mukaisesti.
3. Pynnön kohteena olevan valtion tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen tulee määrätä laittomasti maasta viety kulttuuriesine palautettavaksi, jos pyynnön esittänyt valtio osoittaa, että esineen siirtyminen pois sen alueelta vahingoittaa merkittävästi yhtä tai useampaa seuraavista eduista:
 - a. esineen tai sen yhteyden fyysinen suojelu;
 - b. osista muodostuneen esineen jakamattomuus;
 - c. luonteeltaan esimerkiksi tieteellisen tai historiallisen tiedon suojeleminen;
 - d. esineen perinteinen tai rituaalinen käyttö heimo- tai alkuperäiskansayhteisössä; tai osoittaa, että esineellä on merkittävä kulttuuriarvo pyynnön esittäneelle valtiolle.
4. Tämän artiklan 1 kappaleen mukaisesti esitetyn pyynnön tulee sisältää tai siihen tulee liittää sellaiset tiedot tosiseikoista ja asian oikeudellista luonteesta, jotka voivat olla avuksi pyynnön kohteena olevan valtion tuomioistuimen muun toimivaltaisen viranomaisen päättäessä, täytyvätkö kappaleen 1-3 vaatimukset.
5. Palautuspyyntö on tehtävä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun pyynnön esittävä valtio sai tiedon kulttuuriesineen

sijainnista ja haltijan henkilöllisyydestä, ja joka tapauksessa viidenkymmenen vuoden kuluessa maasta viennistä tai siitä, kun esine olisi tullut palauttaa tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun luvan mukaisesti.

6 artikla

1. Kulttuuriesineen haltija, joka sai esineen haltuunsa sen jälkeen, kun se oli viety maasta laittomasti, on oikeutettu saamaan palauttamishetkellä pyynnön esittäneeltä valtiolta kohtuullisen korvauksen, mikäli haltija ei tiennyt eikä hänen olisi kohtuudella tullut tietää, että esine oli viety laittomasti maasta.
2. Päätettäessä, tiesikö haltija tai olisiko hänen kohtuudella tullut tietää, että esine oli viety laittomasti maasta, on huomiota kiinnitettävä kaikkiin hankintaolosuhteisiin, mukaan luettuna pyynnön esittäneen valtion lainsäädännön mukaisen vientiluvan puuttuminen.
3. Korvauksen sijasta ja pyynnön esittäneen valtion kanssa sopien haltija, jolla on velvollisuus palauttaa kulttuuriesine tuolle valtiolle, voi päättää:
 - a. säilyttää omistusoikeuden esineeseen; tai
 - b. siirtää omistusoikeus maksua vastaan tai vastikkeetta haluamalleen pyynnön esittäneessä valtiossa asuvalle henkilölle, joka antaa tarvittavat takuut.
4. Kulttuuriesineen palauttamisesta tämän artiklan mukaisesti aiheutuvista kustannuksista vastaa pyynnön esittänyt valtio, mikä ei vaikuta valtion oikeuteen saada summa takaisin joltakin muulta henkilöltä.
5. Haltija ei ole edullisemmassa asemassa kuin henkilö, jolta hän sai kulttuuriesineen perimällä tai muutoin vastikkeetta.

7 artikla

1. Tämän osan määräykset eivät sovellu, jos
 - a. kulttuuriesineen vienti ei ole enää laitton palautuspyynnön esittämishetkellä; tai
 - b. esine on viety maasta esineen luoneen henkilön elinaikana tai viidenkymmenen vuoden kuluessa hänen kuolemastaan.
2. Edellisen kappaleen b kohdan määräysten estämättä tämän osan määräykset soveltuvat, jos kulttuuriesineen on luonut heimo- tai alkuperäiskansayhteisön jäsen tai jäsenet yhteisön perinteistä tai rituaalista käyttöä varten ja esine palautetaan tuolle yhteisölle.

IV luku

Yleiset määräykset

8 artikla

1. II luvun mukainen vaatimus ja III luvun mukainen pyyntö voidaan esittää tuomioistuimelle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle sopimusvaltiossa, jossa esine sijaitsee ja lisäksi tuomioistuimille tai muille toimivaltaisille viranomaisille, joilla muutoin on tuomiovaltaa sopimusvaltioissa voimassa olevien sääntöjen mukaisesti.
2. Osapuolet voivat sopia riidan jättämisestä minkä tahansa tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen päätettäväksi tai välitystuomiolla ratkaistavaksi.
3. Asiassa voidaan turvautua väliaikaisiin toimenpiteisiin, mukaan luettuna suojelutoimenpiteet, jotka ovat saatavilla sen sopimusvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa esine sijaitsee myös silloin, kun esinettä koskeva palautusvaatimus tai palautuspyyntö on esitetty toisen sopimusvaltion tuomioistuimelle tai muulle toimivaltaiselle viranomaiselle.

9 artikla

1. Mikään tässä yleissopimuksessa ei estä sopimusvaltiota soveltamasta tämän yleissopimuksen määräyksiä suosiollisempia sääntöjä varastettujen tai laittomasti maasta vietyjen esineiden palauttamiseen.
2. Tämän artiklan ei tule tulkita asettavan velvoitetta tunnustaa tai panna täytäntöön toisen sopimusvaltion tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen päätöstä, joka poikkeaa tämän yleissopimuksen määräyksistä.

10 artikla

1. II luvun määräykset soveltuvat vain kulttuuriesineeseen, joka on varastettu sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan sen valtion osalta, jossa vaatimus esitetään, edellyttäen että

- a. esine varastettiin sopimusvaltion alueelta sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan sen valtion osalta; tai
 - b. esine sijaitsee sopimusvaltiossa sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan sen valtion osalta.
2. III luvun määräykset soveltuvat vain kulttuuriesineeseen, joka on viety laittomasti maasta sen jälkeen, kun tämä yleissopimus on tullut voimaan sekä pyynnön esittäneen valtion osalta että sen valtion osalta, jossa pyyntö esitetään.
 3. Tämä yleissopimus ei millään tavalla tee lailliseksi minkä tahansa laatuista laitonta tointa, joka on tapahtunut ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa tai joka on suljettu pois tämän artiklan 1 tai 2 kappaleiden mukaisesti, tai rajoita valtion tai henkilön oikeutta esittää vaatimuksia ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa varastetun tai laittomasti maasta viedyn kulttuuriesineen palauttamiseksi niiden hyvityskeinojen nojalla jotka ovat käytettävissä tämän yleissopimuksen puitteiden ulkopuolella.

V luku

Loppumääräykset

11 artikla

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten diplomaattikonferenssin päätöskokouksessa, jossa hyväksytään Unidroit'n yleissopimusluonnos varastettujen tai laittomasti maasta vietyjen kulttuuriesineiden kansainvälisestä palauttamisesta ja sen jälkeen kaikille valtioille Roomassa 30 päivään kesäkuuta 1996 saakka.
2. Tämä yleissopimus on allekirjoittajavaltion ratifioitava tai hyväksyttävä.
3. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten kaikille valtioille, jotka eivät ole allekirjoittajavaltioita, siitä päivästä lukien kuin se on avoinna allekirjoittamista varten.
4. Ratifioiminen, hyväksyminen tai liittyminen tapahtuu tallettamalla sitä tarkoittava virallinen asiakirja tallettajan huostaan.

12 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä, joka seuraa viidennen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamispäivää.
2. Sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen viidennen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisen jälkeen, tämä yleissopimus tulee voimaan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä, joka seuraa sen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamispäivää.

13 artikla

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta muihin kansainvälisiin asiakirjoihin, jotka sitovat sopimusvaltiota oikeudellisesti ja jotka sisältävät tämän yleissopimuksen säänteleviä seikkoja, elleivät valtiot, joita sellainen asiakirja sitoo, toisin ilmoita.
2. Sopimusvaltio voi tehdä toisen sopimusvaltion tai useiden sopimusvaltioiden kanssa sopimuksia, joiden tarkoituksena on parantaa tämän yleissopimuksen soveltamista niiden keskinäisissä suhteissa. Valtioiden, jotka ovat tehneet sellaisen sopimuksen, tulee toimittaa jäljennös siitä tallettajalle.
3. Keskinäisissä suhteissaan sopimusvaltiot, jotka ovat taloudellisen yhdentymisen järjestöjen tai alueellisten elinten jäseniä, voivat ilmoittaa soveltavansa näiden järjestöjen tai elinten sisäisiä sääntöjä, eivätkä sen vuoksi sovello näiden valtioiden kesken tämän yleissopimuksen määräyksiä, kun yleissopimuksen soveltamisala on yhtäpitävä kyseisten sääntöjen kanssa.

14 artikla

1. Jos sopimusvaltiolla on kaksi tai useampia alueellisia yksikköjä, joissa on sama tai erilainen oikeusjärjestelmä suhteessa tässä yleissopimuksessa käsiteltyihin asioihin nähden, se voi allekirjoittaessaan tai tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa ilmoittaa, että tämä yleissopimus koskee sen kaikkia alueellisia yksikköjä tai vain yhtä tai useampaa niistä. Sopimusvaltio voi korvata ilmoituksen milloin tahansa uudella ilmoituksella.
2. Tällaiset ilmoitukset on annettava tiedoksi tallettajalle ja niissä on todettava nimenomaisesti alueelliset yksiköt, joita tämä yleissopimus koskee.

3. Jos tämä yleissopimus koskee tämän artiklan nojalla annetun ilmoituksen mukaan yhtä tai useampaa mutta ei kaikkia sopimusvaltion alueellisista yksiköistä:

- a. sopimusvaltion alueen 1 artiklassa katsotaan viittaavan tuon valtion alueellisen yksikön alueeseen;
- b. sopimusvaltion tai pyynnön kohteena olevan valtion tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen katsotaan viittaavaan tuon valtion alueellisen yksikön tuomioistuimeen tai muuhun toimivaltaiseen viranomaiseen;
- c. sopimusvaltion, jonka alueella esine sijaitsee 8 (1) artiklassa katsotaan viittaavan tuon valtion alueelliseen yksikköön, jonka alueella esine sijaitsee;
- d. sen sopimusvaltion lainsäädännön, jonka alueella esine sijaitsee 8 (3) artiklassa katsotaan viittaavan tuon sopimusvaltion alueellisen yksikön lainsäädäntöön, jonka alueella esine sijaitsee; ja
- e. sopimusvaltion 9 artiklassa katsotaan viittaavan tuon valtion alueelliseen yksikköön.

4. Jos sopimusvaltio ei anna tämän artiklan 1 kappaleen mukaista ilmoitusta, tämä yleissopimus koskee tuon valtion kaikkia alueellisia yksiköitä.

15 artikla

1. Tämän yleissopimuksen mukaisesti allekirjoittamisen yhteydessä tehtävät ilmoitukset tulee vahvistaa ratifioimisen tai hyväksymisen yhteydessä.
2. Ilmoitukset ja niiden vahvistukset on tehtävä kirjallisesti ja annettava virallisesti tiedoksi tallettajalle.
3. Ilmoitus tulee voimaan samanaikaisesti, kun tämä yleissopimus tulee voimaan kyseisen valtion osalta. Sellainen ilmoitus, josta tallettaja saa virallisen tiedon voimaantulon jälkeen, tulee kuitenkin voimaan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä, joka seuraa sen tallettamista tallettajan haltuun.
4. Valtio, joka tekee tämän yleissopimuksen mukaisen ilmoituksen, voi peruuttaa sen milloin tahansa toimittamalla asiaa koskevan virallisen kirjallisen ilmoituksen tallettajalle. Peruutus tulee voimaan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä, joka seuraa sen tallettamista tallettajan haltuun.

16 artikla

1. Jokaisen sopimusvaltion tulee allekirjoittamisen, ratifioimisen, hyväksymisen tai liittymisen yhteydessä ilmoittaa, että valtioiden kulttuuriesineiden palautusvaatimukset tai palautuspyynnöt 8 artiklan nojalla voidaan tehdä sille noudattaen yhtä tai useampaa seuraavista menettelyistä:
 - a. suoraan ilmoittajavaltion tuomioistuimelle tai muille toimivaltaisille viranomaisille;
 - b. viranomaisen tai viranomaisten välityksellä, jonka tai jotka tuo valtio on määrännyt ottamaan vastaan vaatimuksia ja pyyntöjä ja toimittamaan ne kyseisen valtion tuomioistuimille tai muille toimivaltaisille viranomaisille;
 - c. diplomaatti- tai konsulitietä.
2. Jokainen sopimusvaltio voi myös määrätä tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset, jotka päättävät kulttuuriesineiden palauttamisesta II ja III luvun määräysten mukaisesti.
3. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleiden mukaisesti annettuja ilmoituksia voidaan muuttaa milloin tahansa uudella ilmoituksella.
4. Tämän artiklan 1-3 kappaleet eivät vaikuta sopimusvaltioiden välillä mahdollisesti oleviin kahden- tai monenvälisiin oikeusapusopimuksiin niiltä osin kuin ne koskevat siviili- ja kauppaoikeudellisia kysymyksiä.

17 artikla

Jokaisen sopimusvaltion tulee antaa tallettajalle kuuden kuukauden kuluessa sen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta lukien kirjallinen tieto jollakin tämän yleissopimuksen virallisista kielistä sen lainsäädännöstä, joka sääntelee sen kulttuuriesineiden maastavientiä. Tieto on tarpeen mukaan saatettava ajan tasalle.

18 artikla

Muut kuin tässä yleissopimuksessa nimenomaisesti hyväksytyt varaumat eivät ole sallittuja.

19 artikla

1. Sopimusvaltio voi irtisanoa tämän yleissopimuksen tallettamalla sitä tarkoittavan ilmoituksen tallettajan huostaan milloin tahansa sen jälkeen, kun yleissopimus on tullut sen osalta voimaan.
2. Irtisanominen tulee voimaan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä, joka seuraa irtisanomisilmoituksen tallettamista tallettajan huostaan. Jos irtisanomisilmoituksessa määritellään pidempi määräaika irtisanomisen voimaantulemiselle, irtisanominen tulee voimaan sen jälkeen kun sellainen määräaika on kulunut irtisanomisilmoituksen tallettamisesta tallettajan huostaan.
3. Irtisanomisilmoituksen estämättä tämä yleissopimus soveltuu kuitenkin kulttuuriesineen palautusvaatimukseen tai palautuspyyntöön, joka on tehty ennen kuin irtisanominen tulee voimaan.

20 artikla

Yksityisoikeuden yhdenmukaistamiseksi toimivan kansainvälisen instituutin (Unidroit) presidentti voi säännöllisin väliajoin, tai milloin tahansa viiden sopimusvaltion sitä pyytäessä, kutsua koolle erityiskomitean tämän yleissopimuksen käytännön toiminnan tarkistamiseksi.

21 artikla

1. Tämä yleissopimus talletetaan Italian tasavallan hallituksen huostaan.
2. Italian tasavallan hallitus:
 - a. ilmoittaa kaikille valtioille, jotka ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen tai liittyneet siihen, ja Yksityisoikeuden yhdenmukaistamiseksi toimivan kansainvälisen instituutin (Unidroit) presidentille:
 - i) jokaisesta uudesta allekirjoituksesta tai ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjasta, sekä niiden päivämäärästä;
 - ii) jokaisesta tämän yleissopimuksen nojalla tehdystä ilmoituksesta;
 - iii) ilmoituksen peruuttamisesta;
 - iv) tämän yleissopimuksen voimaantulosta;
 - v) 13 artiklassa tarkoitetuista sopimuksista;
 - vi) tämän yleissopimuksen irtisanomisilmoituksista sekä tallettampäivämäärästä ja päivämäärästä, jona se tulee voimaan;
 - b. toimittaa tämän yleissopimuksen virallisen kappaleen kaikille allekirjoittajavaltioille, sopimukseen liittyville valtioille ja Yksityisoikeuden yhdenmukaistamiseksi toimivan kansainvälisen instituutin (Unidroit) presidentille;
 - c. hoitaa muut tavanomaiset tallettajan tehtävät.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet täysivaltaiset lähettiläät, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Roomassa 24 päivänä kesäkuuta 1995 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

LIITE

- a. Harvinaiset eläin-, kasvi-, mineraali-, ja anatomiset kokoelmat ja näytteet sekä paleontologisesti mielenkiintoiset esineet;
- b. historiaan liittyvä omaisuus, mukaan luettuna tieteen tai tekniikan historia sekä sota- ja sosiaalishistoria, kansallisten johtajien, ajattelijoiden, tiedemiesten ja taiteilijoiden elämään sekä kansallisesti tärkeisiin tapahtumiin liittyvä omaisuus;
- c. arkeologisten kaivausten (luvallisten ja luvattomien) ja arkeologisten löytöjen tulokset;
- d. taiteellisten tai historiallisten muistomerkkien tai kiinteiden muinaisjäännösten osat;
- e. yli sata vuotta vanhat muinaisesineet, kuten piirtokirjoitukset, rahat ja sinettileimasimet;
- f. kansantieteellisesti mielenkiintoiset esineet;
- g. taide-esineistö kuten
- i) kokonaan käsin tehdyt kuvat, maalaukset ja piirustukset pohjasta ja materiaalista riippumatta (teollisesti muotoiltuja ja valmistettuja mutta käsin koristeltuja esineitä lukuun ottamatta);

- ii) alkuperäiset kuvapatsaat ja veistokset materiaalista riippumatta;
- iii) alkuperäiset gravyyrit, painokuvat ja kivipiirroukset;
- iv) alkuperäiset assemblaasit ja montaasit materiaalista riippumatta;
- h. yksittäiset tai kokoelmiin kuuluvat harvinaiset käsikirjoitukset ja inkunaabelit, vanhat kirjat, asiakirjat ja erityisen mielenkiintoiset julkaisut (historialliselta, taiteelliselta, tieteelliseltä, kirjalliselta jne. kannalta);
- i. yksittäiset tai kokoelmiin kuuluvat posti-, leima- ja muut sen kaltaiset merkit;
- j. arkistot, mukaan luettuina äänite-, valokuva- ja elokuva-arkistot;
- k. yli sata vuotta vanhat huonekalut ja vanhat soittimet.